

The background of the slide features a close-up of a globe showing the continents of Africa and Europe. In the foreground, a large, light-colored wooden chess piece, likely a king or queen, is partially visible on the left side. The overall lighting is soft, and the colors are muted, giving it a professional and academic feel.

ΚΕΔΙΣΑ KEDISA

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ
CENTER FOR INTERNATIONAL STRATEGIC ANALYSES

Η Ανάδυση της Κίνας, μία σύγχρονη ευκαιρία ή πρόκληση;

Άννα Κοράκη

Ερευνητική Εργασία Νο. 2

Η Ανάδυση της Κίνας, μία σύγχρονη ευκαιρία ή πρόκληση;

Άννα Κοράκη
Δόκιμη Αναλύτρια ΚΕΔΙΣΑ

Ερευνητική Εργασία Νο. 2

Διοικητικό Συμβούλιο

Ανδρέας Μπανούτσος, Ιδρυτής και Πρόεδρος
Σπύρος Πλακούδας, Αντιπρόεδρος
Όμηρος Τσάπαλος, Γενικός Γραμματέας
Γιώργος Πρωτόπαπας, Εκτελεστικός Διευθυντής
Αργέττα Μαλιχουτσάκη, Οικονομική Διαχειρίστρια
Δημήτρης Κιούσης, Μέλος Δ.Σ
Κωνσταντίνος Μαργαρίτου, Μέλος Δ.Σ

Η Ανάδυση της Κίνας, μία σύγχρονη ευκαιρία ή πρόκληση;

Εισαγωγή

Η ανάπτυξη της Κίνας αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα στις αρχές του 21^{ου} αιώνα. Στην πραγματικότητα, πρόκειται περισσότερο για την επανεμφάνισή της ως ισχυρό δρώντα της διεθνούς πολιτικής και κυρίως ως μεγάλη οικονομική δύναμη.

Από την μία, η Κίνα θα βρεθεί σύντομα αντιμέτωπη, όχι μόνο με τις ΗΠΑ που διεκδικούν συνέχιση της επιρροής τους ανά τον κόσμο αλλά και με δυνάμεις της ευρύτερης περιοχής της Ασίας, που θέτουν εδαφικές αξιώσεις και επιδεικνύουν τάσεις επεκτατισμού, όπως η Ινδία (Liu, 2015). Κυριότερα, η Κίνα θα κληθεί να απαντήσει σε ένα θεμελιώδες ερώτημα αναφορικά με την πορεία της: το εάν δηλαδή θα ακολουθήσει την επονομαζόμενη “Ειρηνική Άνοδο” (Μαρκογιαννάκη, 2016). Από την άλλη, οι ΗΠΑ καλούνται να διευθετήσουν τον τρόπο με τον οποίο θα αντιμετωπίσουν αυτήν τη νέα τάξη πραγμάτων. Άραγε, η άνοδος της Κίνας θα θεωρηθεί ως μία απειλή που πρέπει να κατασταλεί πριν φτάσει στην αποκορύφωσή της ή ως μία ευκαιρία συνεργασίας και στροφής προς την εσωτερική ανασυγκρότηση;

Το θεωρητικό πλαίσιο

Αν και υπάρχουν πληθώρα αντικρουόμενων απόψεων για την πορεία της Κίνας και τον τρόπο ανάπτυξής της, θα αναφερθούμε σε ορισμένες από τις σημαντικότερες θεωρήσεις. Σύμφωνα με τον θεωρητικό των διεθνών σχέσεων John J. Mearsheimer, η Κίνα θα μετατρέψει την οικονομική ισχύ της σε στρατιωτική και το γεγονός αυτό θα τη φέρει σύντομα σε σύγκρουση με τις ΗΠΑ σε έναν ηγεμονικό πόλεμο για την ανάδειξη της κυρίαρχης δύναμης (Etzioni, 2015). Όπως περιγράφει στο βιβλίο του, “Η Τραγωδία των Μεγάλων Δυνάμεων”, η αναρχία του διεθνούς συστήματος θα ωθήσει την Κίνα σε περιφερειακή ηγεμονία στην Ασία. Ο Mearsheimer έχει επικριθεί έντονα για τις απόψεις του διότι θεωρεί αναπόφευκτη την στρατιωτική σύγκρουση μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, ακόμη και αν δε θεωρεί τον πόλεμο ως τη βέλτιστη επιλογή (εξ ‘ου και ο όρος “Τραγωδία”) (Callahan, 2015). Η παρουσία των ΗΠΑ στη Νότια Σινική Θάλασσα δημιουργεί εντάσεις ανάμεσα στις δύο δυνάμεις, ενώ όπως τονίζει ο ίδιος αλλά και οι θιασώτες αυτής της άποψης, η Κίνα δημιουργεί σήμερα νέους θεσμούς στους οποίους θα έχει επαυξημένο ρόλο (όπως οι ΗΠΑ στο ΝΑΤΟ, την Παγκόσμια Τράπεζα και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου) (Callahan, 2015).

Στον αντίποδα αυτής της άποψης αντιπαράτίθεται η θέση του πολιτικού επιστήμονα Joseph Nye, ο οποίος, αν και δεν αρνείται την οικονομική ανάπτυξη της Κίνας και την αυξημένη επιρροή της στα διεθνή ζητήματα, θεωρεί ότι θα παραμείνει μέρος της τωρινής τάξης πραγμάτων, χωρίς να εγείρει ηγεμονικές αξιώσεις (Callahan, 2015). Για τον ίδιο, οι λόγοι ποικίλλουν. Από την μία το πολιτικό σύστημα της Κίνας και τα ιδεώδη του κομφουκιανισμού την αποτρέπουν από μία επιθετική συμπεριφορά. Από την άλλη, το οικονομικό όφελος από τις εμπορικές σχέσεις με τις ΗΠΑ είναι αρκετά μεγάλο και η διακοπή τους, θα έπληττε αμφότερους τους συμμετέχοντες. Τέλος, ο Nye επισημαίνει ότι οι ΗΠΑ διατηρούν συμμαχίες με γειτονικά έθνη όπως η Ιαπωνία, για να δημιουργήσουν εξισορροπητικούς μηχανισμούς έναντι της Κίνας.

Επιπρόσθετα, ο Θουκυδίδης προσφέρει μία ενδιαφέρουσα ανάλυση για τις αιτίες που οδηγούν σε πόλεμο δύο αντίπαλους πόλους. Η “Θουκυδίδεια Παγίδα” (όρος του πολιτικού επιστήμονα Graham Allison) αναφέρεται περισσότερο στο αίσθημα του φόβου και της ανασφάλειας που αισθάνεται η επικρατούσα δύναμη έναντι της αναδυόμενης (Whyte, 2015). Αυτό το αίσθημα θα την οδηγήσει σε πόλεμο εναντίον της, κατά παρόμοιο τρόπο με τους Σπαρτιάτες, οι οποίοι οδηγήθηκαν στην κήρυξη του Πελοποννησιακού Πολέμου για να περιορίσουν την ανερχόμενη Αθηναϊκή ηγεμονία.

Στα προαναφερθέντα έρχεται να προστεθεί η έννοια της “σύγκρουσης των πολιτισμών” του Samuel P. Huntington, που εξέφρασε την άποψη ότι ο δυτικός πολιτισμός της μετανεωτερικής εποχής θα βρεθεί αντιμέτωπος με τους πολιτισμούς της Ανατολής. Για την ακρίβεια, θεωρεί την ίδια την ουσία των πολιτισμικών και θρησκευτικών διαφορών, ως την κύρια αιτία της μεταξύ τους διαμάχης (Huntington, 1993). Διαχωρίζει τον κόσμο σε διαφορετικούς πολιτισμούς, απαρνούμενος έτσι την έννοια της παγκοσμιοποίησης και της σύγκλισης των πολιτισμικών διαφορών σε έναν παγκόσμιο πολιτισμό. Η θεωρία του χρησιμοποιήθηκε για να επεξηγήσει τον εξτρεμιστικό ισλαμισμό και την αντίθεση του με τη Δύση, ενώ αρκετοί βλέπουν και την περίπτωση της Κίνας υπό αυτό το πρίσμα.

Το παρελθόν

Η Κίνα αποτελείται σήμερα από πολλαπλές φυλετικές οντότητες, αποτέλεσμα του αυτοκρατορικού της παρελθόντος. Πράγματι, η διοίκηση των επιμέρους βασιλείων γινόταν από τη Δυναστεία που βρίσκονταν στην εξουσία. Η ήττα της Κίνας στους Πολέμους του Οπίου, από την αποικιοκρατική τότε Μεγάλη Βρετανία οδήγησε σε κρίση της αυτοκρατορικής εξουσίας που εκδηλώθηκε το 1911 με την Επανάσταση κατά της Δυναστείας των Qing. Μετά το 1911, η χώρα βρέθηκε εξαιρετικά αδύναμη να διαχειριστεί την κατάσταση και πολύ σύντομα εδάφη της κατακτήθηκαν από τις Ιαπωνικές δυνάμεις. Ο χαραγμένος στο θυμικό των Κινέζων ως “αιώνας της ταπείνωσης” οδήγησε σταδιακά στην ισχυροποίηση του εθνικισμού και σε εμφύλιο πόλεμο εξαιτίας των ιδεολογικών διαφορών, ανάμεσα στους θιασώτες της εθνικιστικής και της κομμουνιστικής παράταξης. Μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, την εξουσία αναλαμβάνει ο Mao Zedong και το 1949 ιδρύεται επίσημα η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας. Ο Mao παραμένει στην εξουσία έως το 1976, ημερομηνία θανάτου του, ενώ προηγουμένως, είχε προχωρήσει σε πληθώρα συλλήψεων και εκδιώξεων κηρύσσοντας την “Πολιτιστική Επανάσταση” και κρατώντας τη χώρα απομακρυσμένη από τον υπόλοιπο κόσμο. Η απομόνωση αυτή τερματίζεται τη χρονιά ορόσημο της κινεζικής ιστορίας, το 1978 όταν την εξουσία αναλαμβάνει ο Deng Xiaoping. Η περίοδος έως το 1989 χαρακτηρίζεται από μεταρρυθμίσεις που οδηγούν στο άνοιγμα της οικονομίας της Κίνας, στην επαφή με το δυτικό πολιτισμό και τη συνέχιση του απόλυτου κρατικού ελέγχου (Μαρκογιαννάκη, 2016).

Στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, η Κίνα προτάσσει την “Ειρηνική Άνοδο”, προσπαθώντας να αποφύγει την συσπείρωση αντιπάλων εναντίον της και να αποδείξει, ιδίως στις δυτικές δυνάμεις, ότι δεν επιθυμεί τον πόλεμο αλλά το διάλογο μαζί τους (Μαρκογιαννάκη, 2016). Ωστόσο, πολλοί αμφισβητούν κατά πόσο η άνοδος αυτή θα είναι ειρηνική ή αν η Κίνα, εκμεταλλευόμενη ως “λαθρεπιβάτης” τους θεσμούς, το εμπόριο και την ειρήνη που

εξασφάλιζαν οι ΗΠΑ, αναπτύχθηκε σε τέτοιο βαθμό ώστε σήμερα να αποτελεί απειλή (Callahan, 2015).

Το παρόν

Οικονομία

Η οικονομία της Κίνας έχει ξεκάθαρα εξαγωγικό προσανατολισμό. Παρ' όλα αυτά, το κράτος εξακολουθεί να ασκεί απόλυτο έλεγχο στις επιχειρήσεις (Connett, 2014). Μετά το άνοιγμα της οικονομίας της το 1978, η Κίνα κατόρθωσε ταχύτατα να ξεπεράσει ισχυρές οικονομίες αλλά ακόμη και αναδυόμενες όπως οι ασιατικές τίγρεις και να φτάσει σήμερα να είναι η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία παγκοσμίως μετά τις ΗΠΑ (Connett, 2014). Επίσης, προβλέπεται ότι μέχρι το 2030 θα έχει περάσει στην πρώτη θέση (Eckart, 2016). Αν και υπάρχουν επιπλέον περιθώρια, η Κίνα μείωσε τα επίπεδα της φτώχειας καθώς μεγάλο τμήμα του πληθυσμού της ξεπέρασε το σχετικό όριο (Eckart, 2016). Ο πληθυσμός της αποτελεί έναν από τους βασικούς συντελεστές για την οικονομική της ανάπτυξη καθότι σήμερα υπολογίζεται σε περίπου 1.4 δις (Μαρκογιαννάκη, 2016).

Μέχρι το 2016, η Κίνα διατηρούσε κάθε χρόνο υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, κατά μέσο όρο 10% (Bajrai, 2017). Όταν το 2016, για πρώτη φορά ο ρυθμός έπεσε κάτω από το 7% (Bajrai, 2017), πολλοί μίλησαν για κατάρρευση της οικονομίας της με επιπτώσεις παγκοσμίως. Επιπλέον, την ίδια εποχή συνδέθηκε η μείωση της τιμής του πετρελαίου με την πορεία της κινεζικής οικονομίας καθώς η Κίνα αποτελεί παγκοσμίως το δεύτερο μεγαλύτερο καταναλωτή πετρελαίου. Ταυτόχρονα, αποτελεί τον μεγαλύτερο εξαγωγέα προϊόντων (Johnston, 2015). Κατά συνέπεια, η πορεία της οικονομίας της επηρεάζει αισθητά τις οικονομικές δραστηριότητες τρίτων χωρών (Connett, 2014).

Στην πραγματικότητα, η οπισθοχώρηση της οικονομικής ανάπτυξης είναι κάτι αναμενόμενο όταν μία οικονομία φθάσει την κορύφωση των δυνατοτήτων της. Μάλιστα, με το πέρασμα των χρόνων η Κίνα μετατρέπεται από έναν αποδέκτη τεχνολογίας και καινοτομιών σε έναν παραγωγό (Eckart, 2016). Συνεπώς, η διατήρηση των υψηλών ρυθμών γίνεται ακόμη πιο δύσκολη.

Επιπρόσθετα, εκτιμάται ότι οικονομίες όπως της Κίνας και της Ινδίας θα ενισχυθούν από τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης (World Economic Forum, 2017). Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, η Κίνα θα παρουσιάσει μία αύξηση της τάξεως του 26% του ΑΕΠ έως το 2030, εξαιτίας της πρωτοπορίας της στον τεχνολογικό τομέα (World Economic Forum, 2017). Ακόμη, η Κίνα συχνά προχωρά σε υποτίμηση του νομίσματός της, για να αυξήσει την ανταγωνιστικότητα των εξαγωγών της, -πρακτική που κατακρίθηκε προεκλογικά από τον Πρόεδρο Trump- (Johnston, 2015).

Στον αντίποδα, πολλές επαρχίες της Κίνας διαθέτουν μεγάλο χρέος ενώ προβλέπεται η περαιτέρω μείωση του ρυθμού ανάπτυξής της τα επρχόμενα έτη (Johnston, 2015). Σήμερα, βρίσκεται στο κρίσιμο σημείο που πρέπει να προχωρήσει σε βαθιές και ριζικές μεταρρυθμίσεις για να μπορέσει να διατηρήσει την οικονομική της υπεροχή, απ' όπου το κυβερνών κόμμα αντλεί τη νομιμοποίησή του.

Επέκταση εκτός συνόρων

Ο Δρόμος του Μεταξιού

Ο νέο Δρόμος του Μεταξιού και η Θαλάσσια Ζώνη ανακοινώθηκαν το 2013 από τον Πρόεδρο Χί Jinqing στο πλαίσιο της πολιτικής “One Belt, One Road” και υπολογίζεται να φθάσει σε κόστος περίπου τα 900 δις δολάρια (Bruce-Lockhart, 2017). Στόχος είναι η σύνδεση σε ξηρά και θάλασσα της Ασίας με την Ευρώπη, τη Ρωσία, τη Μέση Ανατολή και την Αφρική αλλά και η βελτίωση των υποδομών και της διασύνδεσης στις περιοχές αυτές.

Συνδυαστικά, στους δύο δρόμους συμμετέχουν 68 χώρες, αποκαλύπτοντας και την στρατηγική της Κίνας για επέκταση και διάχυση της ήπιας ισχύος της, μέσω των αυξημένων εμπορικών ροών. Κυρίως, όμως, πρόκειται για έναν τρόπο εισόδου σε νέες αγορές και επένδυσης των κινεζικών κεφαλαίων ώστε να συνεχιστούν οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης της κινεζικής οικονομίας.

Το μεγαλεπήβολο αυτό σχέδιο θα υποστηριχθεί από τους νεοϊδρυθέντες θεσμούς όπως το “Silk Road Fund” και η “Asian Infrastructure and Investment Bank”, ενώ το Μάιο του 2017 έλαβε χώρα η πρώτη Διάσκεψη για το Δρόμο του Μεταξιού όπου έγινε αναφορά στην ανάγκη διατήρησης των παγκοσμιοποιημένων δομών του συστήματος (Brown, 2017). Κατά αυτόν τον τρόπο, η Κίνα θα πετύχει τους στόχους της για ενίσχυση της μεσαίας τάξης στο εσωτερικό της, δηλαδή αύξηση των εισοδημάτων και του βιοτικού επιπέδου, η οποία με τη σειρά της θα αυξήσει την εσωτερική κατανάλωση. Επίσης, θα καταστεί από “free rider” σε σταθεροποιητικό παράγοντα, παρέχοντας οικονομική βοήθεια και αναβαθμίζοντας ολόκληρη την περιοχή της Ασίας (Bruce-Lockhart, 2017).

Ωστόσο, έχει εκδηλωθεί ανησυχία σχετικά με την επίτευξη αυτού του στόχου. Αρχικά, ο αριθμός των συμμετεχόντων στο σχέδιο είναι μεγάλος ενώ απαιτούνται χρόνος και υψηλά επενδυτικά κεφάλαια ώστε να πραγματοποιηθεί. Επίσης, πολλά κράτη όπως η Ινδία και η Ιαπωνία που δε συμμετέχουν, μπορεί να εγείρουν αντιρρήσεις (Bruce-Lockhart, 2017). Τέλος, για να ολοκληρωθούν οι δύο δρόμοι και να διατηρήσουν την ομαλή λειτουργία τους, απαιτείται η ειρήνη, η σταθερότητα και η δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων. Διαφορετικά, η Κίνα θα κληθεί να εξασφαλίσει την ασφάλεια των εμπορικών και ενεργειακών οδών, έχοντας να αντιμετωπίσει στη μεν ξηρά, τις κατά τόπους διασυνοριακές διαφορές, στη δε θάλασσα, ζητήματα όπως η πειρατεία (Zajec, 2009).

Στρατιωτική αναβάθμιση

Η Κίνα δε διαθέτει το εύρος, την τεχνογνωσία και την επιχειρησιακή εμπειρία των ΗΠΑ. Συνεπώς, θα υποστηρίζαμε ότι στρατιωτικά οι ΗΠΑ υπερτερούν. Υπό αυτό το πρίσμα, τίθεται το ερώτημα κατά πόσο η Κίνα θα μετατρέψει την οικονομική της ισχύ σε στρατιωτική. Σε αυτό το σημείο, πρέπει να τονιστεί ότι η Κίνα δε δημοσιεύει τα περισσότερα από τα στοιχεία που αφορούν το στρατό της ή το πυρηνικό της οπλοστάσιο.

Ωστόσο, σύμφωνα με το CSIS, από τις αρχές του αιώνα, το Πεκίνο έχει στρέψει τη δυναμική του στρατού προς μία ποιοτική αναβάθμιση έναντι της ποσοτικής υπεροχής, μειώνοντας το στρατιωτικό προσωπικό (Cordesman, 2017). Κύριο μέλημά του αποτελεί ο εκσυγχρονισμός του οπλοστασίου και των τεχνικών που χρησιμοποιεί. Επίσης, δίνει περισσότερη έμφαση στη ναυτική και αεροπορική προετοιμασία παρά στο στρατό ξηράς (Cordesman, 2017). Επισημαίνεται ότι ορισμένοι αντιλαμβάνονται τη βελτίωση του κινεζικού στρατού ως

απόρροια της κατασκοπείας των ξένων κυβερνητικών πρακτικών μέσω του διαδικτύου (Cordesman, 2017).

Παράλληλα, η αντιπαράθεσή της με εγγύς χώρες στη Νότια Σινική Θάλασσα όπου διεκδικεί εδαφικά δικαιώματα, την έχει οδηγήσει σε δημιουργία τεχνητών νησίδων και κατασκευή στρατιωτικών υποδομών σε αυτές (Cordesman, 2017). Η ανάπτυξη του στόλου της στοχεύει και στην προστασία των θαλασσίων περασμάτων απ' όπου περνά το πετρέλαιο που προμηθεύεται (Zajec, 2009). Αν αναλογιστεί κανείς την παρουσία του αμερικανικού πολεμικού ναυτικού στην περιοχή και την πολιτική της "ανοιχτής θάλασσας" που πρεσβεύουν οι ΗΠΑ, κατανοεί ότι η Νότια Σινική Θάλασσα αποτελεί μια γεωγραφική ζώνη εξαιρετικά εύφλεκτη (Zajec, 2009). Στο ίδιο πλαίσιο, καθώς οι γειτονικές χώρες (μεγαλύτερες ή μικρότερες) αντιλαμβάνονται τις ενέργειες της Κίνας ως κινήσεις εξάπλωσης, αναπτύσσουν και αυτές με τη σειρά τους επιπλέον ναυτικές δυνάμεις (Zajec, 2009).

Σύμφωνα με το IISS ο στρατιωτικός προϋπολογισμός της Κίνας για το 2016 άγγιξε τα 145 δις δολάρια, καταλαμβάνοντας τη δεύτερη θέση παγκοσμίως μετά τις ΗΠΑ που δαπάνησαν 604.5 δις δολάρια (Cordesman, 2017). Επίσης, σύμφωνα με το SIPRI, οι στρατιωτικές δαπάνες της Κίνας υπολογίζονται στο 1.9% του ΑΕΠ της για το 2015 ενώ των ΗΠΑ σε 3.3%. Βέβαια, διατηρούνται ορισμένες επιφυλάξεις για την ορθότητα των δεδομένων αναφορικά με την Κίνα (Cordesman, 2017).

Εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός ότι η Κίνα συμμετέχει στις επιχειρήσεις διατήρησης ειρήνης των Ηνωμένων Εθνών. Παρά το γεγονός ότι είναι αντίθετη με επεμβάσεις στο εσωτερικό τρίτων κρατών, έχει τη μεγαλύτερη συμβολή σε αυτές τις επιχειρήσεις μεταξύ των πέντε μόνιμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας (Fung, 2016). Η συμμετοχή της Κίνας σε επιχειρήσεις, παραδείγματος χάριν στην Αφρική, είναι εξαιρετικά μεγάλη αν αναλογιστεί κανείς την προηγούμενη ουδέτερη στάση της. Μάλιστα, το 2016 έγινε ο δεύτερος μεγαλύτερος συνεισφέρων για την κάλυψη των εξόδων τους (Fung, 2016).

Συμπερασματικές παρατηρήσεις

Εάν πράγματι, όπως ανέφερε ο Kissinger (Liu, 2015), ο 21^{ος} αιώνας ανήκει στην Ασία, δηλαδή η Ασία αποτελέσει το κέντρο βάρους των γεωπολιτικών εξελίξεων, γίνεται σαφές ότι ο έλεγχος αυτής της περιοχής καθίσταται κρίσιμος.

Στην πραγματικότητα, Κίνα και ΗΠΑ δεν επιθυμούν τη διεξαγωγή πολέμου. Αρχικά, η πιθανή χρήση πυρηνικών θα οδηγούσε σε "αμοιβαία καταστροφή" (Etzioni, 2015). Δευτερευόντως, οι ΗΠΑ θα έπρεπε να διεξάγουν έναν κοστοβόρο και χρονοβόρο πόλεμο μακριά από το ζωτικό τους χώρο ενώ ήδη στην περιοχή υπάρχει η απειλή της Βορείου Κορέας καθώς και άλλες δυνάμεις όπως η Ινδία και το Πακιστάν που επίσης κατέχουν πυρηνικά. Έπειτα, οι δύο χώρες έχουν έντονους εμπορικούς και οικονομικούς δεσμούς (Callahan, 2015) και η μία εξισορροπεί την άλλη. Επίσης, η απειλή της τρομοκρατίας βαίνει βαρέως πάνω και από τις δύο καθώς καλούνται να την αντιμετωπίσουν από κοινού. Πρόκειται άλλωστε για διεθνές φαινόμενο που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί από μεμονωμένα κράτη (Cordesman, 2017). Τέλος, η Κίνα δεν έχει επισήμως δείξει εχθρική συμπεριφορά απέναντι στις ΗΠΑ ακόμη και αν ο Πρόεδρος Trump έχει αναφερθεί σε έναν "εμπορικό πόλεμο" (Euronews, 2017). Αντ' αυτού, προσκαλεί όλα τα κράτη να συνδράμουν στο μεγαλόπνοο πλάνο για τον Δρόμο του Μεταξίου και να επωφεληθούν από κοινού (Euronews, 2017).

Ωστόσο, η οικονομική άνθιση της Κίνας είναι κάτι που δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, παρά την πρόσφατη υποχώρησή της. Για να μπορέσει η Κίνα να εξασφαλίσει την ειρήνη και τη σταθερότητα, βραχυπρόθεσμα στην περιφέρειά της και μακροπρόθεσμα παγκοσμίως, οφείλει να ενισχύσει τους συντελεστές στρατιωτικής ισχύος της. Οποιαδήποτε όμως και αν είναι η πορεία της Κίνας, το σίγουρο είναι ότι απαιτείται χρόνος ωρίμανσης μέχρι το σημείο της ανόδου της (Liu, 2015). Σε αυτό το σημείο, τίθεται το ερώτημα του κατά πόσο η Κίνας θα καταστεί μια ισχυρή χώρα, κάτι που ενδεχομένως προκαλέσει ανασφάλεια στις υπόλοιπες δυνάμεις ή μια αδύναμη, εξέλιξη που θα οδηγήσει σε συρρίκνωση της παγκόσμιας οικονομίας και αστάθεια στην περιοχή της Ασίας.

Η συζήτηση για την άνοδο της Κίνας έχει ενταθεί, χωρίς κανείς να μπορεί με ακρίβεια να προβλέψει την εξέλιξη. Ορισμένοι περιστρέφουν το ερώτημα γύρω από το ενδεχόμενο ισχυροποίησης του στρατού και τις βλέψεις της κινεζικής ηγεσίας απέναντι στις ΗΠΑ. Η αντιπαράθεση μεταξύ τους, ενδέχεται να ξεκινήσει με αφορμή την άνοδο της Κίνας αλλά στην πραγματικότητα, αποτελεί ένα πολυπαραγοντικό φαινόμενο, που αναφέρεται στην ισορροπία όλων των δυνάμεων της περιοχής.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

1. Μαρκογιαννάκη, Ειρήνη. Σύγχρονη Κινέζικη Κουλτούρα και Κινέζικος Πολιτισμός στην Ελλάδα . *Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης ΕΣΤΙΑ* . [Online] 2016. [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <http://estia.hua.gr/file/lib/default/data/18130/theFile> .
2. *The World Is Too Important to Be Left to America*’. Mingfu, Liu. [Online] 2015, The Atlantic. [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <https://www.theatlantic.com/international/archive/2015/06/china-dream-liu-mingfu-power/394748/#main-content>
3. *Mearsheimer’s War With China*. Etzioni, Amitai. [Online] 2015, The Diplomat . [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <http://thediplomat.com/2015/03/mearsheimers-war-with-china/>
4. *Mearsheimer vs. Nye on the Rise of China*. Callahan, Bill. [Online] 2015, The Diplomat . [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <http://thediplomat.com/2015/07/mearsheimer-vs-nye-on-the-rise-of-china/>
5. *The Real Thucydides’ Trap*. Whyte, Leon. [Online] 2015, The Diplomat . [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <http://thediplomat.com/2015/05/the-real-thucydides-trap/>
6. China’s Emerging Power: Cooperation, Competition, or Conflict? . *Center for Strategic and International Studies*. [Online] 2017. [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: https://csis-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/170613_China_Military_101_opt.pdf?mVkzOPDCukq8lfYxIMgDXFEW6eUB_Y_yH
7. *The Clash of Civilizations?* Huntington, Samuel. [Online] 1993, Foreign Affairs . [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <http://online.sfsu.edu/mroozbeh/CLASS/h-607-pdfs/S.Huntington-Clash.pdf>

8. *China's Economic Indicators, Impact On Markets*. Connett, Wendy. [Online] 2014, Investopedia. [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <http://www.investopedia.com/articles/investing/112614/chinas-economic-indicators-impact-markets.asp>
9. *8 things you need to know about China's economy*. Eckart, Jonathan. [Online] 2016, World Economic Forum . [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <https://www.weforum.org/agenda/2016/06/8-facts-about-chinas-economy/>
10. *The World's Top 10 Economies*. Bajpai, Prableen. [Online] 2017, Investopedia. [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: http://www.investopedia.com/articles/investing/022415/worlds-top-10-economies.asp?utm_source=facebook&utm_medium=social&utm_campaign=shareurlbutton
11. *5 Things to Know About the Chinese Economy*. Johnston, Matthew. [Online] 2015, Investopedia. [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <http://www.investopedia.com/articles/investing/090815/5-things-know-about-chinese-economy.asp>
12. *AI will add \$16 trillion to the global economy by 2030*. World Economic Forum . [Online] [video]. 2017. [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: https://www.youtube.com/watch?v=XNZbTO2fcdo&index=32&list=PL7m903CwFUGkAwU0pjOwyQM1AMr4A1_4O&ytbChannel=World%20Econo
13. Bruce-Lockhart, Anna. *China's \$900 billion New Silk Road. What you need to know*. *World Economic Forum* . [Online] 2017. [Cited: Ιούλιος 9 , 2017.] Available at: https://www.weforum.org/agenda/2017/06/china-new-silk-road-explainer/?utm_content=bufferb43c1&utm_medium=social&utm_source=facebook.com&utm_campaign=buffer
14. *World leaders sign deal at China's New Silk Road summit*. Brown, Adrian. [Online] 2017, Al Jazeera . [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <http://www.aljazeera.com/video/news/2017/05/world-leaders-sign-agreement-chinas-silk-road-summit-170515144013931.html>
15. *Η Κίνα προβάλλει τις ναυτικές της φιλοδοξίες*. Zajec, Olivier. [Online] 2009, Le Monde diplomatique. [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <http://archives.monde-diplomatique.gr/spip.php?article235>
16. *China stresses US mutual interests amid trade war fears*. Euronews. [Online] 2017. [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <http://www.euronews.com/2017/01/04/china-stresses-us-mutual-interests-amid-trade-war-fears>
17. Fung, Courtney J. *China's Troop Contributions to U.N. Peacekeeping*. *The United States Institute of Peace*. [Online] 2016. [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <https://www.usip.org/publications/2016/07/chinas-troop-contributions-un-peacekeeping>.
18. *Forging stronger ties: Chinese and German leaders meet ahead of G20*. Euronews. [Online] 2017. [Cited: Ιούλιος 9, 2017.] Available at: <http://www.euronews.com/2017/07/05/forging-stronger-ties-chinese-and-german-leaders-meet-ahead-of-g20>